

Kuinka katsoa taidetta -museomatkalaukku

Taidetta katsotaan ja ihmetellään yhdessä näillä teoskuvilla. Oikeita tai vääriä tulkintoja ei ole. Katsoja heijastaa omaa kokemusmaailmaansa kaikkeen näkemäänsä, siksikin taide jakaa mielipiteitä. Taideteos kertoo usein siitä aikakaudesta, jolloin teos on tehty, jostain näkökulmasta. Taide ehkäisee yksinäisyyttä sekä monen tutkimuksen mukaan ehkäisee ja parantaa myös sairauksia!

Taideteoksiin ei saa useimmiten koskea, sillä teokset kuluvat kosketuksesta. Taideteos on usein ainutlaatuinen, eikä vastaavanlaista saa kaupasta. Näihin kuviin saa koskea, sillä ne ovat vain kuvia taideteoksista. Kannattaa tämän kuvakokemuksen jälkeen katsoa taideteoksia ja vertailla kuvan ja aidon teoksen eroja. Taidetta löytää julkisista tiloista, museoista ja taidegallerioista. Nämä kuvat ja teokset kuuluvat Vaasan museoiden hallintaan ja osan taideteoksista saatat nähdä Vaasan museoissa (Pohjanmaan museo, Tikanojan taidekoti, Kuntsin modernin taiteen museo ja Vanhan Vaasan museo).

Taiteen yhtenä tehtävä on ollut kuvittaa tarinoita ja kertomuksia maailmasta ja uskonnoista, sillä kaikki eivät osanneet lukea vielä sata vuotta sitten Suomessa. Tällöin myös valokuvaus oli hidasta ja kallista – ihmiset tallensivat maailmaa kuvien ja veistosten tekemisellä.

Taiteen edessä kaikki ovat samanarvoisia. Väitetään, että taide on tie mielekkääseen elämään. Maailma ilman taidetta on sama kuin söisi ruokaa ilman mausteita tai pitäisi vaatteita ilman värejä.

Taiteesta on yhtä monta tulkintaa kuin on katsojakin. Mikään tulkinta ei ole väärä tai kokemus vääränlainen. Jokainen kokee ja tulkitsee taidetta eri tavoin. Syvällisessä taiteen tulkinnassa kannattaa ottaa huomioon teoksen tekoaikakausi ja sen aikaiset tapahtumat. Taide on ollut aina osa yhteiskuntaa. Taiteen avulla otetaan kantaa, ylläpidetään vallitsevia ajatustapoja tai horjutetaan niitä. Taide on usein oman kulttuurinsa tulkki.

Kuinka katsoa taidetta – museomatkalaukusta löydät teoskuvia, jotka on jaoteltu neljään kategoriaan:

Asumisen kategoria:

- Eero Nelimarkka, Interiööri Jaakko Mäkituvan talosta, 1943 (öljy 65x100cm)
- Tove Jansson, Ovi, 1962 (öljy 65x50cm)
- Jorma Haavisto, Kesäinen interiööri, 1978 (akvarelli 35x26, 5 cm)
- Adolf von Becker, Pienokaista syötetään, 1874 (öljy 64x82cm)

Luontokategoria

- Petri Ala-Maunus, Yhteys, 2002 (Ranska) (öljyväri kirpputorimaalaukselle 44x53cm)
- Herri met de Bles, Palava kaupunki, 1530–1550 (öljy 12x17, 5 cm)
- Leena Luostarinen, Kaksi jaguaaria, 1981 (öljy 120x145cm)
- Fanny Churberg, Lehtimetsän sisusta, 1880 (öljy 49,8 x 59,8)

Paikallisuuskategoria

- Frans, Hiivanainen, Maisema Vähstäkyröstä, ajoittamaton (öljy 41x52cm)
- Reino Selkäinaho, Marianpuisto, ajoittamaton Pohjanmaan museo (öljy 51x42cm)
- Reino Selkäinaho, Vaasan alatori, 1964 (öljy 65,3—70,5 cmx 74,9—79,7 cm)
- Elias Muukka, Vaasan kalaranta, 1887 (öljy 34x55, 5 cm)

Ihmisyyskategoria

- Juhani Harri, Iltapäivä. 1971 (sekatekniikka, esineteos 73x62x9,5 cm)
- Greta Hällfors-Sipilä, 1917, Shakinpeluu (akvarelli 29x24cm)
- Kauko Lehtinen, 1970, Museokäynti (akvarelli 62x48cm)
- Eemu Myntti, 1928, Kylpyranta Biarritz (öljy 32x41cm)

Toiminta

Kysy, kuinka moni on käynyt Vaasan museoissa? Entä museossa? **Tietääkö oppilaat, mikä on museo?**

Museo on laitos, joka kerää, säilyttää, tutkii, opettaa ja pitää esillä historiallista, kulttuurihistoriallista tai luonnontiedettä koskevaa aineistoa. Näyttelyt ovat museotyön näkyvin osa, sillä niissä museot kohtaavat yleisönsä. Museot ovat yhteiskunnan muistiorganisaatioita (yhdessä kirjaston kanssa).

Museossa esineisiin ei saa koskea, mutta matkalaukussa oleviin asioihin voi koskea, sillä ne eivät kuulu museon kokoelmiin tai lainoihin.

Voit lukea laukun käsikirjoituksen luokalle ja/tai sitten jakaa oppilaat 3–4 ryhmään, joissa kierretään toimintapisteet järjestyksessä. Valitkaa jokaiseen toimintapisteeseen yksi aiemmin mainitun kategorian teokset:

Toiminta 1: Suurennuslasit (esim. Asumisen kategoria)

Miten kuvat muuttuvat, kun sitä tutkitaan suurennuslasilla. Kertokaa, mikä näistä oli suosikki kuvanne suurennuslasin kautta katsottuna.

Toiminta 2: Kehykset (esim. Paikallisuus kategoria)

Jos kuvan rajaa uudelleen kehyksellä muuttuuko kuva? Mitä erilaisia kuvia saat sen eriosista tai löydätkö uusia yksityiskohtia? Kertokaa suosikki rajauskohtanne jostain kuvasta.

Toiminta 3: Opastus (esim. Ihmisyyskategoria)

Luette tai joku lukee, mitä museomatkalaukussa olevassa tekstissä kerrotaan itse teoksista. Kerro, mistä teoksesta pidit eniten?

Toiminta 4: Teoksen koko, tarvitset viivoittimen (esim. Luontokategoria)

Jos saatte sanomalehteä tai muuta paperia, niin taitelkaa ja laittakaa sanomalehteä tai paperia niin paljon teoksen ympärille, että saatte sen aidon taideteoksen koon. Miten paljon pienempi tai ehkäpä suurempi teoskuva on? (teoksen perässä olevat cm merkinnät kertovat aidon teoksen koon).

Toiminta 5: koko ryhmä: Mitä muita näkemistöpoja keksit, tarvitsee kynät ja ison paperin, johon piirtävät kuvia ja kirjoittavat kuvista.

Greta Hällfors-Sipilä, Shakinpelu, 1917